

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellus de modo co[n]fitendi et penitendi

[Deventer], [ca. 1498 - 1499]

.i. iudex extrinsecus aliquas inhibetur Vt foris iudex per personas
prohibetur ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-31245

sunt per gratiam superuenientem. Unde illa reuiuiscunt qui quondam uiuifuerunt
Uuere non possunt que mortua nata fuerunt

Ad quintum respondetur quod amans debet vitare loca secreta. quia loca
et tempora indicunt hominem sepius ad peccandum. et maxime ad luxu-
riam ut solet dici in his versibus

Si uerem vitare uelis loca tempora uita.

Nam locus et tempus pabula prestant ei

Ad sextum respondetur quod os ad duo deseruit. Primo scilicet quo ad sa-
porem ne homo peccet. ergo saporem et gustum debet caute custodire. Se-
cundo deseruit ad loquelam. Nam in multiloquio non deest peccatum.
Sensus etiam debent caute seruari. quia sunt porte corporis quibus pec-
cata possunt intrare et precipue uisus et auditus. et ergo caute debet serua-
ri. pectus etiam debet seruari. scilicet pro peccatis cordis. Renes etiam de-
bent seruari pro luxuria que ex ipsis oritur. Renes luxurie sunt sedes ac
alimenta.

i. iudex extrinsecus aliquas inhietur

Ut foris iudex per personas prohibetur

i. conuertere suum dans medicinam narrare prohibetur

Plectere iudicium medicus variare uitatur

i. confessor propter odium puidetur propter amorem

Sic anime iudex odio caueat uel amore

peccatores penitentia grauare id est mitigare

Offensolus penis onerare uel alleuiare

sancte consuetudines antiquorum traditioes confessor imitet

Ecclesie mores uel patrum scripta sequetur

id est caritas penitentia ad caritatem peccati

Sitque modus pene iuxta moderamina culpe

modus facilior grauior

Et tanto leuior quanto contritio maior

sanant diuersa medela aliquod

Ut medici curant vario medicamine corpus

demonstrent infirmitates scilicet illarum inflammatorem cutis

Ut curant febres ut uulnus sive tumorem

peccatrici diuersas exigunt remedia.

Sic anime varias egre poscunt medicinas

In ista parte auctor comparat confessorem ad iudicem secularem et ad
medicum. Et diuiditur. Nam primo patet quod dictum est. secundo ostendit
specialiter et comparat confessorem ad medicum. ibi. Ut medici curant
Dicit primo sic. quod sicut iudex extrinsecus non debet plectere iudicium pro-
pter personas. nec medicus variare debet medicinam propter personas.
Sic etiam iudex uel medicus anime. id est confessor non debet confessis al-

leuiare vel aggrauare penitentiam ppter odiū vel amorem. sed debet respi-
cere ad consuetudinem ecclesie. ad dicta doctorum ad q̄ritatem culpe ⁊ ad
magnitudinem contritiōis. Vñ sicut medici curāt varias infirmitates va-
rijs remedijs vel medicinis. nā aliter febres aliter vulnera. ⁊ aliter tumo-
res curant. Sic etiam anime peccatrices varijs indigent. remedijs contra
alia ⁊ alia peccata

Circa textū dubitatur

CPrimo quor modis frāgit iusticia iudiciū Secdo q̄ requirunt ad rectū
iudiciū Tercio qd̄ ualet iusticia Quarto vtz acceptio psonarū sit
petm̄ in iudicio Quinto vtrū iudex potest accipere munera Sexto
quid intelligit auctor p̄ febres vulnus ⁊ tumorem

Ad pmū dubiū r̄ndet q̄ triplr̄ p̄mittit siue frāgitur iusticia iudiciū Pri-
mo amore scz p̄sone vel pecunie. Vñ Esaias. Ne vobis q̄ iustificatis im-
piū p̄ muneribz. ⁊ isti sunt iā dilecti in mūdo. Secdo p̄uertit iusticia timo-
re cōtra qd̄ dicit euāgelii. Nolite eos timere q̄ occidit corpus. aiām at̄ oc-
cidere nō possunt. Tercio ira v̄l inuidia. Vñ in euāgelio. Talis laudan-
dus ē iudex q̄ nō flectitur aliquo istoꝝ modoz ⁊ isti modi habēt etiā veri-
tatem de iudice aiē scz cōfessore

Ad scdm̄ r̄ndetur q̄ tria requirunt ad hoc q̄ iudiciū sit iustū. Primū ē q̄
procedat ex iusticia id est q̄ ipsa snia sit iusta Scdm̄ est q̄ in iudice sit au-
toritas iudicādi. Vñ iudex secularis nō potest se intromittere de causis
ecclesiasticis. Terciuū est q̄ sentētia cōferatur scdm̄ rectā rōem prudētie a-
lias esset iudiciū suspiciosum ⁊ temerarium

Ad terciū r̄ndet q̄ iusticia p̄mo modo beatificat. Vñ in euāgelio. Bti
qui esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā ⁊ ē. Secdo exaltat. Vñ in libro sapie Qui ope-
ratur iusticiā exaltabit. Tercio appetitū cōcupiscētie refrenat. Vñ Esa.
Erit iusticia quasi cingulū lumboz eius. Quarto a morte eterna liberat
Vñ in puerbijs. Iusticia a morte liberat. Quinto coronat. Vñ psal. Re-
tribuet mihi dñs scdm̄ iusticiā meam

Ad quartū respōdet acceptio psonarum in iudicio est petm̄ vt satis pa-
ret ex iam dictis Et sit acceptio psonarum quando iudex melius iudicat a
micis. cognatis. dominis. diuitibus vel potentibz. quaz inimicis. alienis.
seruis pauperibus ⁊ impotentibus

Ad quintum respondet distinguendo de iudicibus quia quidaz sunt iu-
dices ordinarij. ⁊ isti non debēt accipere munus ⁊ specialiter nō debēt pete-
re. quia ex officio tenentur iudicare Alij sunt iudices delegati. ⁊ isti p̄nt pe-
tere expensas moderatas. sed non vltra vt patet extra de vita ⁊ honestate
clericorum. Hec Raymundus.

Ad sextum r̄ndetur q̄ in p̄posito p̄ febres vulnus ⁊ tumorem intelligū-
tur tria p̄ncipalia pctā mortalia. nam per febres intelligit luxuria. p̄ vul-
nus intelligit auaricia que est sicut profundum vulnus. cuius terminus
non potest inueniri sic nec auarus satiari potest. nam licet in sene omnia
vicia senescant. sola tamen auaricia in eo iuuenescit. Per tumorem intel-
ligit supbia. quia sicut tumor est quedam eleuatio cutis v̄l alterius rei. tu

C iij